Lieta Nr.A420271413
SKA-166/2016

R Ī C Ī B A S S Ē D E S L Ē M

Rīgā 2016.gada 13.decembrī

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta tiesnešu kolēģija šādā sastāvā:

tiesnese J.Briede
tiesnese I.Skultāne
tiesnese R.Vīduša

rīcības sēdē izskatīja /pers. B/ un /pers. C/ kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2015.gada 25.februāra spriedumu administratīvajā lietā, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. B/ un /pers. C/ pieteikumu par labvēlīga Uzņēmumu reģistra administratīvā akta izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar biedrības „Latvijas Aizsargu organizācija" (turpmāk – biedrība) 2010.gada 27.marta kongresa lēmuma 5.punktu (protokols Nr.16) grozīti biedrības statūti, pārvēlēts priekšnieks un valde, atbrīvojot iepriekšējo valdi.

Ar Uzņēmumu reģistra valsts notāra 2010.gada 7.jūnija lēmumu minētās izmaiņas reģistrētas biedrību un nodibinājumu reģistrā.

Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2012.gada 8.marta spriedumu lietā Nr.C27160111 biedrības 2010.gada 27.marta kongresa lēmuma 5.punkts atzīts par spēkā neesošu no tā pieņemšanas brīža.

[2] 2012.gada 29.oktobrī Uzņēmumu reģistrā saņemts biedrības vārdā iesniegts /pers. E/, /pers. B/ un /pers. C/ iesniegums, kurā, pamatojoties uz Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2012.gada 8.marta spriedumu, lūgts reģistrēt izmaiņas juridiskajā adresē un valdes sastāvā.

[3] Reģistra galvenais valsts notārs ar 2012.gada 22.novembra lēmumu atteica izskatīt biedrības vārdā iesniegto iesniegumu, konstatējot, ka iesniedzēji nav biedrības amatpersonas un tiem nav biedrības pilnvarojuma.

Vienlaikus reģistra galvenais valsts notārs konstatēja, ka iesniedzēji ir tiesīgi vērsties reģistrā kā biedrības biedri, un nolēma atzīt par prettiesisku reģistra valsts notāra 2010.gada 7.jūnija lēmumu, kā arī izslēdza no biedrības reģistrācijas lietas dokumentus, uz kuru pamata minētais lēmums tika pieņemts. Tomēr reģistra galvenais valsts notārs norādīja arī, ka nekādi ieraksti biedrību un nodibinājumu reģistrā nav izdarāmi, jo reģistrā vairs nav aktuāli ieraksti par to biedrības valdes sastāvu, par kuru tika spriests Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas spriedumā. Minētā informācija līdz ar jaunas valdes iecelšanu ir kļuvusi vēsturiska, un vēsturiskas ziņas no reģistra netiek dzēstas.

[4] Pieteicēji /pers. B/ un /pers. C/ vērsās tiesā ar pieteikumu, lūdzot atzīt par prettiesisku reģistra 2012.gada 22.novembra lēmumu daļā, ar kuru atteikts izskatīt biedrības vārdā iesniegto 2012.gada 29.oktobra iesniegumu, un izdot administratīvo aktu, ar kuru biedrību un nodibinājumu reģistrā tiktu atspoguļotas ziņas par biedrības valdi un juridisko adresi atbilstoši biedrības vārdā iesniegtajam iesniegumam.

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2013.gada 2.janvāra lēmumu pieņemts pieteicēju pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, savukārt atteikts pieņemt biedrības vārdā iesniegto pieteikumu, norādot, ka pieteicējiem nav tiesību pārstāvēt biedrību.

Ar Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 25.oktobra spriedumu noraidīts pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

[5] Izskatot pieteicēju apelācijas sūdzību, Administratīvā apgabaltiesa ar 2015.gada 25.februāra spriedumu noraidīja pieteikumu, balstoties uz turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Pieteicēji, pamatojoties uz Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas spriedumu, vēlējušies biedrību un nodibinājumu reģistrā ierakstīt ziņas par biedrības valdes locekļiem un juridiskās adreses maiņu. Tā kā pieteikumu reģistram biedrības vārdā parakstījušas personas, kuras nav biedrības amatpersonas un nav pilnvarotas pārstāvēt biedrību, reģistra galvenais valsts notārs pamatoti atteica pēc būtības izskatīt biedrības vārdā iesniegto pieteikumu par izmaiņām biedrību un nodibinājumu reģistrā. Vienlaikus reģistrs pamatoti atzina pieteicēju kā biedrības biedru tiesības iesniegt iesniegumu reģistrā.

[5.2] No pieteikuma un apelācijas sūdzības izriet, ka pieteicēji neiebilst pret reģistra galvenā valsts notāra 2012.gada 22.novembra lēmumu tajā daļā, ar kuru atzīts par prettiesisku valsts notāra 2010.gada 7.jūnija lēmums par statūtu grozījumu un biedrības valdes izmaiņu reģistrēšanu un atcelts valsts notāra 2011.gada 1.marta lēmums par juridiskās adreses maiņu. Taču pieteicēji vēlas panākt tāda administratīvā akta izdošanu, ar kuru par prettiesiskiem tiktu atzīti arī visi pārējie pēc valsts notāra 2010.gada 7.jūnija lēmuma pieņemtie valsts notāru lēmumi, tiktu dzēsti visi uz šo lēmumu pamata izdarītie ieraksti un tiktu reģistrētas pieteicēju 2012.gada 29.oktobra pieteikumā reģistram norādītās ziņas.

[5.3] Pēc reģistra valsts notāra 2010.gada 7.jūnija lēmuma biedrības lietā ir pieņemts 2011.gada 15.aprīļa lēmums reģistrēt statūtus jaunā redakcijā, izdarīt ierakstu par valdes atbrīvošanu un jaunas valdes iecelšanu, 2012.gada 18.jūnija lēmums izdarīt ierakstu par valdes locekļa atbrīvošanu un jauna valdes locekļa iecelšanu, 2012.gada 3.septembra lēmums izdarīt ierakstu par valdes locekļa atbrīvošanu, 2014.gada 20.maija lēmums izdarīt ierakstu par juridiskās adreses maiņu, 2014.gada 30.jūnija lēmums izdarīt ierakstu par valdes locekļa iecelšanu un par pārstāvības apjoma maiņu vairākiem valdes locekļiem.

[5.4] Pieteicēji nav apstrīdējuši un pārsūdzējuši nevienu no minētajiem valsts notāru lēmumiem. Līdz ar to tiesai, ievērojot lietas izskatīšanas

robežas, nav pienākuma izvērtēt pieteicēju argumentus par biedrības 2011.gada 20.marta kongresa protokola Nr.18, 2012.gada 18.marta kongresa protokola Nr.19 un citu reģistrā iesniegto dokumentu, uz kuru pamata pieņemti nākamie valsts notāru lēmumi, likumību un pamatotību.

[5.5] Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas spriedumu reģistram nav uzlikti nekādi tiesiski pienākumi, un minētais spriedums nav taisīts par reģistra lēmumiem, tātad tam nav nekādas tiesiskas ietekmes uz vēlāk pieņemtajiem valsts notāru lēmumiem, izņemot valsts notāra 2010.gada 7.jūnija lēmumu.

[5.6] Ar reģistra lēmuma atzīšanu par prettiesisku vēsturiskās ziņas par to ierakstu, kas bijis izdarīts uz attiecīgā lēmuma pamata, netiek dzēstas.

[6] Pieteicēji iesnieguši kasācijas sūdzību, norādot turpmāk minētos iebildumus.

[6.1] Tiesa ignorēja Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2012.gada 8.marta sprieduma rezolutīvo daļu, ar kuru par spēkā neesošu atzīts ne tikai biedrības 2010.gada 27.marta kongresa lēmuma 5.punkts par priekšnieka un valdes pārvēlēšanu, bet arī 3.punkts par /pers. B/ izslēgšanu no biedru sastāva.

[6.2] Pieteikuma iesniegšanas vienīgais iemesls bija spēkā esoša tiesas sprieduma rezolutīvās daļas ignorēšana no reģistra puses, nevis strīds ar biedrību par tiem pašiem faktiem, tāpēc tiesnese pārkāpusi pieteicēju procesuālās tiesības, pieaicinot trešo personu.

[6.3] Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2012.gada 8.marta spriedums pēc būtības nozīmēja restitūciju jeb iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu – iegūto tiesību atjaunošanu /pers. B/. Tāpēc ar šo spriedumu vienlaikus tika ierobežota pretlikumīgi ievēlētās biedrības valdes rīcībspēja.

[7] Paskaidrojumā par kasācijas sūdzību reģistrs norāda, ka pievienojas apelācijas instances tiesas argumentiem, un lūdz kasācijas sūdzību noraidīt.

Motīvu daļa

[8] No kasācijas sūdzības kopumā izriet, ka pieteicēju galvenais arguments lietā ir tas, ka līdz ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2012.gada 8.marta spriedumu lietā Nr.C27160111 biedrību un nodibinājumu reģistrā ir jāatjauno stāvoklis, kāds tas bija pirms reģistra valsts notāra 2010.gada 7.jūnija lēmuma pieņemšanas.

Šāds pieteicēju viedoklis konkrētajos apstākļos ir kļūdains.

[9] Saskaņā ar Biedrību un nodibinājumu likuma 34.panta pirmo daļu biedrības augstākā institūcija ir biedru sapulce. Minētā likuma 35.panta pirmās daļas 2.punkts paredz, ka biedru sapulces kompetencē ietilpst valdes locekļu ievēlēšana un atsaukšana.

Šāda biedru sapulces kompetence atbilst arī lietā esošajiem biedrības statūtiem.

Tātad biedru sapulce kā biedrības augstākā lēmējinstitūcija ir tiesīga atsaukt iepriekšējo valdi un ievēlēt jaunu. Iesniedzot Rīgas pilsētas Centra rajona tiesā prasību par biedrības 2010.gada 27.marta kongresa lēmuma atzīšanu par spēkā neesošu, pieteicēji nevar biedrībai šīs tiesības liegt. Tādēļ Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2012.gada 8.marta spriedums attiecas tikai uz konkrētu biedrības kopsapulces lēmumu, bet tas neierobežo biedru sapulces tiesības pašai organizēt biedrības darbību un ievēlēt sev jaunu valdi tās vietā, kuras ievēlēšanas tiesiskumu pieteicēji ir apstrīdējuši.

Apgabaltiesa izskatāmajā lietā konstatējusi, ka tieši to biedrība ir arī darījusi, jo pēc reģistra valsts notāra 2010.gada 7.jūnija lēmuma pieņemšanas ir pieņemti vairāki citi valsts notāru lēmumi, ar kuriem reģistrētas izmaiņas biedrības valdes sastāvā, tostarp 2011.gada 15.aprīļa lēmums izdarīt ierakstu par valdes atbrīvošanu un jaunas valdes iecelšanu.

[10] Augstākās tiesas praksē līdzīgās lietās ir atzīts, ka tiesību normas neparedz iespēju dzēst reģistra ierakstus. Lēmums par ieraksta izdarīšanu reģistrā ir administratīvais akts ar ilgstošu iedarbību, jo tas ir spēkā tik ilgi, kamēr tiek pieņemts jauns lēmums, kas vai nu tieši atceļ pirmo lēmumu, vai aizstāj to, paredzot izdarīt jaunu ierakstu tā ieraksta vietā, kura izdarīšanu paredz pirmais lēmums. Jauns reģistra iestādes lēmums, piemēram, par izmaiņām valdes sastāvā, aizstāj iepriekš pieņemto lēmumu par to pašu jautājumu. Līdz ar to iepriekš pieņemtais lēmums vienlaikus zaudē spēku. Šādos apstākļos iestāde un tiesa iepriekš pieņemtā lēmuma pārsūdzēšanas gadījumā nevar lemt par tā atcelšanu, bet var vērtēt vienīgi administratīvā akta tiesiskumu. Savukārt pats ieraksts reģistrā ir tikai lēmuma atspoguļojums ieraksta formā. Nav pareizi uzskatīt, ka ar lēmuma par ieraksta izdarīšanu reģistrā atcelšanu no reģistra tiek dzēstas ziņas par to ierakstu, kas bijis izdarīts uz atceltā lēmuma pamata. Vēsturiskās ziņas no reģistra netiek dzēstas un jebkurai personai ir tiesības saņemt vēsturisko izziņu par ierakstiem, kuri bijuši izdarīti komercreģistrā (*sal. Augstākās tiesas 2011.gada 13.maija sprieduma lietā Nr.SKA-210/2011 10. un 12.punkts, 2015.gada 30.marta sprieduma lietā Nr.SKA-136/2015 14., 15., 17. un 20.punkts*).

[11] Apkopojot iepriekš teikto, kopš brīža, kad biedrības lietā tika pieņemts valsts notāra 2011.gada 15.aprīļa lēmums izdarīt ierakstu par biedrības valdes atbrīvošanu un jaunas valdes iecelšanu, faktiskā situācija bija izmainījusies tādējādi, ka vairs nebija iespējams atcelt valsts notāra 2010.gada 7.jūnija lēmumu, bet tikai atzīt to par prettiesisku. Attiecīgi vairs nebija arī pamata biedrību un nodibinājumu reģistrā atjaunot pieteicēja /pers. B/ kā biedrības amatpersonas agrākās pārstāvības tiesības, jo pēc biedrības pieteikuma bija jau izdarīts jauns ieraksts par valdes iecelšanu, kurš aizstāja iepriekšējo ierakstu.

Tamdēļ vien, ka ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2012.gada 8.marta spriedumu atzīts par spēkā neesošu biedrības 2010.gada 27.marta kongresa lēmums par izmaiņām valdes sastāvā, spēku nezaudē turpmākie biedru sapulces lēmumi par izmaiņām valdes sastāvā. Pat ja pieteicēja /pers. B/ atbrīvošana no amata tajā brīdī bijusi prettiesiska, tas nenozīmē, ka biedrībai pieteicējs obligāti ir jāatjauno amatā tagad, kad biedru sapulce ievēlējusi un pieteikusi ierakstīšanai biedrību un nodibinājumu reģistrā jaunu valdi, kuras ievēlēšana nav likumā noteiktajā kārtībā atzīta par spēkā neesošu.

[12] Pieteicēju ieskatā, tiesa nav ņēmusi vērā, ka ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2012.gada 8.marta spriedumu par spēkā neesošu atzīts arī biedrības 2010.gada 27.marta kongresa lēmuma 3.punkts par /pers. B/ izslēgšanu no biedru sastāva.

Minētais arguments nav pamatots. Kaut arī tiesa spriedumā nav atspoguļojusi konkrēto faktu, tas nekādi nav ietekmējis lietas iznākumu, jo nedz reģistrs, nedz apgabaltiesa nav apšaubījusi /pers. B/ kā biedrības biedra tiesības vērsties iestādē un tiesā. Taču no biedra statusa vien neizriet tiesības būt par biedrības amatpersonu un pārstāvēt biedrību.

[13] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 28.panta pirmo daļu par trešo personu administratīvajā procesā var būt privātpersona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses attiecīgais administratīvais akts var ierobežot vai kuru var skart tiesas spriedums lietā.

Iespējamais spriedums par tāda labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru biedrību un nodibinājumu reģistrā tiktu ierakstītas ziņas par biedrības valdi un juridisko adresi, skartu biedrības tiesības. Tādēļ rajona tiesas tiesnesis pamatoti pieaicināja biedrību kā trešo personu.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 129.[1]panta otrās daļas 4.punktu, 338.panta otro daļu un 338.[1]panta otrās daļas 2.punktu, tiesnešu kolēģija

n o l ē m a

Atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar /pers. B/ un /pers. C/ kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2015.gada 25.februāra spriedumu.

Atmaksāt /pers. B/ pusi no drošības naudas – 35,57 *euro*.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese	(*paraksts*)	J.Briede
Tiesnese	(*paraksts*)	I.Skultāne
Tiesnese	(*paraksts*)	R.Vīduša